

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-724/22-E

Název	Základní škola NaŽivo
Sídlo	č. p. 92, 572 01 Květná
E-mail	zsnazivo@gmail.com
IČ	10 824 693
Identifikátor	691 014 876
Právní forma	školská právnická osoba
Zastupující	Mgr. František Žáček
Zřizovatel	Cestou spolu, z. s.
Místo inspekční činnosti	Květná 92
Termín inspekční činnosti	5., 7. a 8. 4. 2022

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti vykonané na základě § 174 odst. 7 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) školského zákona.

Charakteristika

Základní škola NaŽivo (dále „škola“) vykonává od 1. 9. 2021 činnost základní školy a školní družiny.

Základní vzdělávání se aktuálně týká 12 žáků 1. až 3. ročníku (nejvyšší povolený počet je 20 žáků) soustředěných v jedné třídě. Dalším pěti bylo povoleno individuální vzdělávání. K docházce do školní družiny bylo k 31. 10. 2021 zapsáno 12 žáků.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Škola se ve svých strategických dokumentech hlásí k alternativnímu konceptu svobodného a demokratického vzdělávání, založeného na autonomii učení každého žáka a na společném rozhodování o všech školních záležitostech, kdy hlasy dítěte a dospělého mají stejnou váhu. Výhodou pro rozvoj nového subjektu je pevné propojení zřizovatelské struktury s vedením školy, přinášející větší schopnost aktivnějšího přetváření vizí v realitu. Prioritou je nyní zejména zlepšení materiálních podmínek. Ředitel školy splňuje požadavky pro výkon funkce, v níž vystřídal nedlouho před inspekci svého předchůdce. Ten již úspěšně splnil svůj úkol - spolu s týmem spolupracovníků provést kompletní ukotvení školy v právním rámci. Základní dokumentace je vedena v požadovaném rozsahu, prostřednictvím účelně zpracovaných vnitřních směrnic má škola podrobně stanovena pravidla svého působení. V některých písemnostech (např. školní řád) byly v průběhu inspekční činnosti provedeny drobné formální úpravy. Společenstvím žáků a dospělých postupně nastavené vnitřní procesy a postupy odpovídají principům zvolené vzdělávací alternativy. Delegování pravomocí v rámci pedagogického sboru je omezené, chybí absolventi specializačních studií.

Oblast personálního zajištění výuky se vyznačuje dílčími problémy, které se odrážejí v úrovni naplňování školního vzdělávacího programu. Kolektiv pedagogických pracovníků, působících ve škole jen externě, mimo pracovní poměr, zatím není stabilní. S žáky pracuje celkem pět učitelů-průvodců, z nichž pouze jeden disponuje odbornou kvalifikací pro výuku na 1. stupni. To se negativně projevilo přímo ve vzdělávacím procesu absencí metodických a didaktických dovedností k vyučování prvopočátečního čtení a psaní. Ředitel doložil snahu o zlepšení uvedeného stavu. Další vzdělávání se aktuálně orientuje spíše na získávání potřebných zkušeností při návštěvách v jiných školách stejného zaměření, které přinášejí inspiraci pro zkvalitňování výuky a možnost konzultací. Přínosem je pak následné vzájemné sdílení nasbíraných poznatků. Příležitostí ke zlepšení je častější účast nekvalifikovaných učitelů-průvodců na vzdělávacích akcích zaměřených na obecná pedagogická témata.

Škola realizuje vzdělávání v pronajatých místnostech bývalé obecní školy, v jedné učebně a malé tělocvičně (cvičebně). Pro počet žáků jsou prostory dostačující, vzhledem ke vzdělávacímu konceptu ale nikoliv, neumožňují plně rozvinout pojetí svobodné a demokratické školy. Pro sebeřízené učení je důležitá možnost výběru aktivit podpořených podněcujícím prostředím, což je ve stávající třídě nahrazováno různými koutky, které však ubírají na prostornosti a neeliminují vzájemné rušení. Na velmi dobré úrovni je vybavení volně přístupnými didaktickými pomůckami a knihami. Činnost školní družiny probíhá ve stejných prostorách jako dopolední výuka, což nepřispívá k účinnosti odpočinkových aktivit. V případě příznivého počasí je však vhodně využíváno přírodní prostředí školní zahrady či blízkého okolí školy. Nedostatkem je chybějící zázemí pro pedagogy, jejich přípravu, odpočinek.

Učitelé-průvodci usilují o vytváření příznivých vztahů mezi všemi účastníky vzdělávání. Tematiku prevence rizikového chování přirozeně začleňují do vyučovacího procesu, žáci se přiměřeným způsobem seznamují se zásadami bezpečnosti. Zdravý životní styl je podporován různými formami, například pozdějším časem začátku výuky, možnostmi relaxace podle potřeb žáka či dostatkem pohybu na čerstvém vzduchu.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Výuka je realizována podle Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání „Cestou spolu naživo“. Dodatečnou úpravu vyžaduje kapitola Učební osnovy, kde nejsou rozpracovány školní výstupy a učivo jednotlivých předmětů ve vazbě na rámcové očekávané výstupy. Stanovený učební plán byl naplňován. Záznamy v třídní knize o poskytovaném vzdělávání měly v případě některých učitelů-průvodců menší vypovídací hodnotu. Vyučovací proces většinou probíhal kontinuálně, každý žák si sám určoval, kdy bude svačit, odpočívat, režim byl velmi volný. Výuku doplňují další akce (kulturní představení, exkurze, výlety atd.), jež představují žákům probíraná témata v kontextu reálného světa.

Hospitované vyučovací dny měly různou úroveň, a to v závislosti na odborné kvalifikovanosti přítomných učitelů-průvodců. V jednom dni byly připravené činnosti málo podnětné, méně zajímavé, žáky neoslovily. Mnozí z nich dávali najevo, že je realizovaná aktivita nebaví. Z důvodu prostojů se žáci nudili a posléze sami hledali jiné zaměstnání či zábavu. Často nebyla zohledněna individuální úroveň znalostí žáka, nesystematický byl rozvoj jejich vědomostí a dovedností. Žáci vypracovávali úkoly, které byly pro někoho příliš jednoduché (vyplňování pracovního sešitu z matematiky pro 1. ročník žákem druhého), pro jiného naopak obtížné (přepis vyjmenovaných slov žáky 1. ročníku), postrádaly smysluplnost. Pozitivem bylo, že v průběhu dopoledne žáci mohli volně přecházet z učebny do tělocvičny, kde byly realizovány pohybové aktivity, které plnily i jiné cíle (rozvoj soustředění, vzájemná spolupráce, koordinace pohybu). Průběh dalšího dne byl odlišný, promyšlený a efektivní. Od ranního kruhu, kde byli žáci seznámeni s náplní dne, až po zdařilý závěr s vyhodnocením. Žáci pracovali ve skupinách (dvojicích) s průvodcem na určených stanovištích s průběžným organizovaným prostřídáním, což ne úplně odpovídalo principům svobodného vzdělávání, ale vzhledem k omezenému prostoru je toto prozatím nejrationálnější řešení. Účinnost osvojování anglického jazyka vhodně zvyšovalo jeho propojení s výukou matematiky i českého jazyka prostřednictvím přítomnosti rodilé mluvčí. K úspěšnému naplňování vzdělávacího obsahu a efektivnímu průběhu učení přispívalo využití četných názorných materiálů, obrázků, knih i her. Velmi zdařilá byla hudební část dne, kdy prostřednictvím hry na kytaru, zpěvu a rytmizace na hudební nástroje byli postupně do činnosti vtaženi všichni přítomní žáci. V obou dnech měli žáci širokou možnost svého vyjádření, dostávali prostor pro otázky a svoje názory, uměli diskutovat na dané téma. Pozitivní atmosféra vytvářela bezpečné učební prostředí.

Činnost školní družiny volně navazuje na dopolední výuku (včetně personálního zajištění), na obsah základního vzdělávání, aktivity efektivně podporují další individuální rozvoj žáků. Témata jsou naplňována především s důrazem na vlastní volbu podle momentálních zájmů žáků. Nabídka se zaměřuje zejména na oblast tělovýchovnou a přírodovědnou. Žáci často navštěvují nedaleký statek, kde se seznamují s domácími zvířaty, poznávají přírodniny apod. Důležitou součástí každodenního chodu školní družiny je podpora kamarádkých vztahů při společných hrách. Komunikace byla přátelská, vzájemně naslouchající a respektující.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Úroveň získaných vědomostí a dovedností učitelé-průvodci průběžně monitorují prostřednictvím pedagogického pozorování, získané informace si zaznamenávají a promítají do tabulek učebního pokroku jednotlivých žáků. Zatím je však úplně nevyužívají při konkretizaci opatření pro jejich rozvoj a individualizaci vzdělávací nabídky. Další pohled na osvojené znalosti poskytuje posouzení prací v žákovském portfoliu. Na vysvědčení jsou

žáci hodnoceni slovně tak, že je zřejmá úroveň, které jednotlivec dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům stanoveným školním vzdělávacím programem.

Ze zhlédnuté výuky bylo patrné, že klíčové kompetence jsou zatím rozvíjeny nerovnoměrně. Velice dobrá je úroveň komunikace s dospělými i se spolužáky, přiměřeně odpovídala věku, většina žáků dokázala využít širší své slovní zásoby k formulování vlastních myšlenek. Rozvoj sociálních kompetencí probíhal napříč vzdělávacím procesem, důraz je kladen zejména na samostatnost a zodpovědnost. Naplňování občanských a pracovních kompetencí probíhá mimo jiné v rámci různých projektů a akcí organizovaných školou.

Závěry

Silné stránky

- klidná, rodinná atmosféra školy přispívající k formování prosociálního chování žáků,
- důraz na osvojování občanských kompetencí prostřednictvím výrazných demokratických principů uplatňovaných při výuce,
- velmi dobrá úroveň komunikativních dovedností žáků.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- málo vhodné prostory pro výuku, které nedovolují dostatečně rozvinout realizovaný koncept vzdělávání,
- chybějící odborná kvalifikace učitelů-průvodců, což negativně ovlivňuje metodickou a didaktickou úroveň výuky,
- nediferencovaná a občas málo podnětná nabídka aktivit pro žáky v průběhu výuky, která úplně neumožňuje jejich svobodný výběr.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- zajistit účast zejména nekvalifikovaných učitelů-průvodců na vzdělávacích akcích zaměřených na obecná pedagogická témata,
- promýšlet a rozšiřovat diferencovanou vzdělávací nabídku pro žáky, věnovat přípravě výuky dostatek času,
- zvýšit vypovídací hodnotu zápisů o poskytovaném vzdělávání v třídní knize.

Pro účely zvýšení dotací právnická osoba vykonávající činnost školy dosahuje výsledků hodnocení požadovaných dle § 5 odst. 3 písm. b) zákona č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina školské právnické osoby platná od 1. 1. 2021
2. Rozhodnutí MŠMT o zápisu do rejstříku školských právnických osob, čj. MŠMT-10802/2021-3, ze dne 5. 5. 2021
3. Rozhodnutí MŠMT o zápisu do rejstříku škol a školských zařízení, čj. MŠMT-4185/2021-9, ze dne 23. 8. 2021
4. Rozhodnutí KrÚ Pardubického kraje o zápisu do rejstříku škol a školských zařízení, čj. KrÚ 43288/2021, ze dne 31. 5. 2021
5. Jmenovací dekret ředitele školské právnické osoby platný od 15. 3. 2022
6. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání „Cestou spolu naživo“, platný od 1. 9. 2021
7. Školní vzdělávací program pro školní družinu, platný od 1. 9. 2021
8. Školní matrika – školní rok 2021/2022
9. Školní řád, platný od 1. 9. 2021
10. Vnitřní řád školní družiny, platný od 1. 9. 2021
11. Rozvrh hodin - školní rok 2021/2022
12. Třídní kniha a přehled výchovně vzdělávací práce - školní rok 2021/2022
13. Záznamy z jednání pedagogické rady - školní rok 2021/2022
14. Dokumentace k oblasti prevence rizikového chování žáků - školní rok 2021/2022

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Mirka Machková, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

PaedDr. Marta Hunalová, školní inspektorka

Bc. Eva Nováková, kontrolní pracovnice

Mgr. Mirka Machková v. r.

PaedDr. Marta Hunalová v. r.

Bc. Eva Nováková v. r.

V Pardubicích 4. 5. 2022

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. František Žáček, ředitel školy

Mgr. František Žáček v. r.

V Květné 11. 5. 2022